Fiskeri og fiskepleje i Skov- og Naturstyrelsens søer og vandløb

Overordnet politik

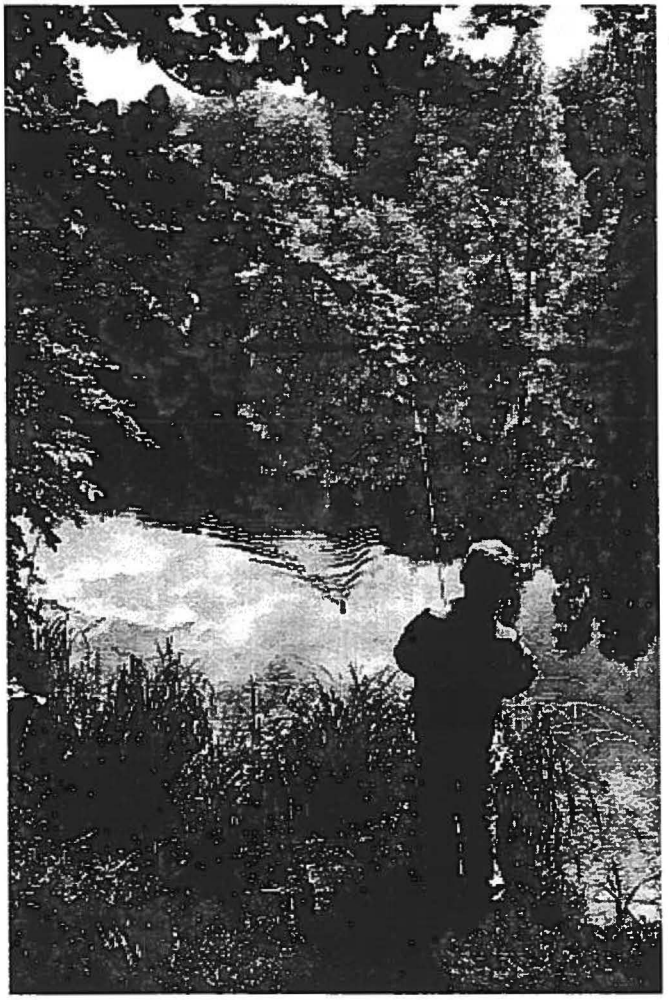

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
Handelskontoret

Skov- og Naturstyrelsen
Handelskontoret, 1. juni 1997
Ref. TRN
SN 1996-52470-0001

Indholdsfortegnelse

I. Indledning.

II. Hidtidig forvaltning.

III. Fremtidig forvaltning.

1. Overordnede rammer.

2. Formål med forvaltningen af styrelsens ferske vande.

3. Fiskeri og fiskepleje i styrelsens ferske vande.

3.1. Kategorisering af styrelsens ferske vande med henblik på fiskeri og fiskepleje.

3.2. Kategori A. Vande, hvor der ikke udøves fiskeri.

3.3. Kategori B. Vande, hvor fiskeri udlejes.
3.3.1. Lystfiskeri.
3.3.2. Erhvervsfiskeri.

3.4. Kategori C. Vande, hvor fiskeri er frit.

3.5. Fiskepleje.
3.5.1. Fiskepleje i styrelsens ferske vande.
3.5.2. Direkte fiskepleje i styrelsens ferske vande.
3.5.3. Indirekte fiskepleje i styrelsens ferske vande.

3.6. Fiskemetoder og fangstredskaber.

4. Særlige reguleringer.

5. Ikrafttræden.

I. Indledning

Skov- og Naturstyrelsen forvalter ca. 25 % af landets søareal, i alt ca. 10.700 ha. Nogle af landets største søer, som f.eks. Arresø, Esrum Sø og Furesø, forvaltes af styrelsen. Nogle af de mange andre søer hører til landets mest beskyttede naturarealer, mens især flere af de større søer er genstand for en intensiv friluftsmæssig udnyttelse. Desuden forvalter Skov- og Naturstyrelsen 170 ha vandløb (registreringen omfatter kun vandløb med en bredde på 2 meter og derover).

Der knytter sig store rekreative interesser til søer og vandløb. Ikke mindst lystfiskeriet har vundet stadigt stigende udbredelse. Skov- og Naturstyrelsen har gennem en lang årrække haft et godt og positivt samarbejde med lyst- og sportsfiskerorganisationer i forbindelse med bortforpagtning af dele af styrelsens fiskevande. Det er et centralt element i Skov- og Naturstyrelsens fiskeripolitik, ikke alene at fortsætte det gode samarbejde med den organiserede lystfisker, men tillige i højere grad at kunne stille fiskevande til rådighed for den uorganiserede lystfisker.

De større søer rummer også mulighed for et vist erhvervsfiskeri. Der vil være en vis interessemodsætning mellem erhvervs- og lystfiskeri, og det er nødvendigt at afbalancere disse interesser for at imødegå eventuelle konflikter.

I Miljø- og Energiministeriets "Natur- og Miljøpolitiske Redegørelse" samt i Skov- og Naturstyrelsens "Oplevelser i statsskovene - Friluftslivet på Skov- og Naturstyrelsens arealer", begge udgivet i 1995, angives det som et mål at stille fiskevande til rådighed for det uorganiserede lystfiskeri, samtidig med at der tages fornødent hensyn til det øvrige publikum, samt til dyre- og plantelivet.

Med disse to hovedoverskrifter har miljø- og energiministeren ønsket, at der udarbejdes en politik for fiskeriet i styrelsens søer og vandløb. Dette ligger i naturlig forlængelse af de retningslinier for jagt- og vildtforvaltning og for driften af styrelsens landbrugsarealer, der blev udarbejdet i hhv.1994 og 1995, og har som disse til hensigt at konkretisere driften af specielle områder af Skov- og Naturstyrelsens virksomhed, uden at dette forventes af have afgørende indflydelse på tilgrænsende områder.

II. Hidtidig forvaltning

I alt er ca. 9.500 ha sø og ca. 50 km vandløb bortforpagtet, hovedsagelig til lystfiskerforeninger og erhvervsfiskere. Det drejer sig om ca. 80 forpagtninger, hvoraf 7 er erhvervsfiskeriforpagtninger.

Den årlige (1996) indtjening til styrelsen fra fiskeriforpagtningerne er ca. 775.000 kr., hvoraf ca. 230.000 kr. hidrører fra erhvervsfiskeriet.

Kulturhistorisk set har der til mange af styrelsens søer været knyttet et erhvervsfiskeri; for nogle helt tilbage fra 1536. Ser man tilbage i forrige århundrede, var det erhvervsmæssige ferskvandsfiskeri i søer mere ligeligt baseret på mange ferskvandsarter, mens det i dag primært er baseret på ål.

Udbyttet i ålefiskeriet har dog flere steder været aftagende gennem de senere år. Bestandene er gået tilbage på grund af et fald i glasål-indtrækket til de danske kyster og vandløb, mens spærringer i vandløbene måske er mindsket lidt. Udsætning af ål i søer har fundet sted siden slutningen af forrige århundrede, mens udsætning af ål i vandløb først er sket efter 1987.

Lystfiskeri er i dag kun frit i nogle få af styrelsens søer.
Alle andre steder i styrelsens vande, hvor der ikke er sket en bortforpagtning, er lystfiskeri ikke tilladt. Rundt omkring på distrikterne er det dog stiltiende blevet accepteret, når enkelte lystfiskere, især hvis det drejede sig om børn eller familier, har fisket i disse vande uden forud indhentet tilladelse.

Der er søer og vandløb, som af forskellige årsager ikke har været udnyttet til fiskeri. Dette kan f.eks. skyldes et ønske om at beskytte naturen omkring vandet mod slid fra færdsel, at vandet er beliggende i reservater, eller at vandet ikke har haft tilstrækkelig interesse som fiskevand. Den manglende interesse kan skyldes dårlig vandkvalitet eller en for afsides beliggenhed. Men, hvis der fra lystfiskerside har været vist interesse for et fiskevand, og beskyttelseshensyn eller andre hensyn ikke har vejet tungere, er det pågældende fiskevand generelt blevet bortforpagtet til fiskeri.

III. Fremtidig forvaltning

1. Overordnede rammer.

Lovgivningen giver generelle rammer for benyttelsen og plejen af de ferske vande. Dette gælder primært **Ferskvandsfiskeriloven, Naturbeskyttelsesloven, Skovloven og Vandløbsloven**, mens **Veterinærlovgivningen** indeholder bestemmelser omkring flytning af fisk, sygdomsbekæmpelse m.m., som indirekte kan have indflydelse på muligheden for at udøve fiskeri.

Retningslinierne for fiskeriet i Skov- og Naturstyrelsens ferske vande kan i nogle tilfælde være skærpede i forhold til gældende lovgivning og almindelig praksis.

Ferskvandsfiskeriloven (Lov nr. 330 af 14. maj 1992) har til formål, dels at sikre bevaring og ophjælpning af en alsidig bestand af naturligt forekommende fisk, krebsdyr og bløddyr, dels at give befolkningen mulighed for fiskeri. Hensyn til fiskeriudøvelsen må ikke overskygge de naturmæssige hensyn.

Ferskvandsfiskerilovens bestemmelser om udsætning gælder som udgangspunkt i alle ferske vande, med undtagelse af isolerede kunstige vande, isolerede vande i øvrigt (vande uden af-

løb, eller hvis afløb er af en sådan beskaffenhed, at fisk ikke kan passere) med kun én ejer samt dambrug.
Om udsætning gælder det, at udsætning af fisk altid skal være godkendt af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Undtaget herfra er dog små lukkede vandsystemer, som ovenfor nævnt, og i isolerede vandhuller, omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, hvor det er amtet, der skal give tilladelse.
For udsætning af krebs og bløddyr gælder særlige regler.

Naturbeskyttelsesloven (Lov nr. 9 af 3. januar 1992) tilsigter bl.a. at beskytte naturen med dens bestande af vilde dyr og planter samt deres levesteder. Beskyttelsen af naturtyper efter lovens § 3 omfatter alle søer, damme og vandhuller, hvis areal er over 100 m^2, og hvor der har udviklet sig et naturligt plante- og dyreliv.

De vandløb, der er omfattet af beskyttelse efter lovens § 3, fremgår af den udpegning, der er foretaget af amtsrådene i midten af 1980'erne og efterfølgende er godkendt af miljøministeren.

I henhold til lovens § 31, stk.. 1, må dyr, der ikke findes naturligt vildtlevende i Danmark, ikke udsættes i naturen uden miljøministerens godkendelse. For isolerede § 3 vande er denne beføjelse uddelegeret til amterne.

Skovloven (Lovbekendtgørelse nr. 959 af 2. november 1996) indeholder dog en skærpelse på dette punkt, idet alle søer og vandløb, uanset størrelse, der er beliggende i fredskov, ikke må afvandes eller på anden måde ændres.

Beskyttelsen efter Naturbeskyttelsesloven og Skovloven omfatter således både naturligt dannede og menneskeskabte søer, vandhuller og damme, som helt eller delvist er opstået ved eller påvirket af menneskelig indsats.

Vandløbsloven (Lov nr. 302 af 9. juni 1982) indeholder retningslinier til klassificering af vandløb som værende i offentlig og privat eje. De offentlige vandløb er enten amtsvandløb eller kommunevandløb. Denne opdeling har betydning for fastsættelsen af forpligtigelser til vandløbenes vedligeholdelse og restaurering. I offentlige vandløb, kan vandløbsmyndigheden forbedre forholdene ved blandt andet anlæg af gydebanker m.v.. Miljøstyrelsen kan yde økonomisk tilskud til gennemførelse af større restaureringsprojekter. Ved private vandløb, kan vandløbsmyndigheden pålægge ejeren at foretage fornøden vedligeholdelse af vandløbet.

Veterinærlovgivningen har betydning ved udsætning og tilsigter bl.a. at undgå spredning af fiskesygdomme. Overførsel af fisk, krebs og bløddyr inden for EU samt indførsel fra tredjelande er i visse tilfælde reguleret af denne lovgivning.
Reguleringen foretages hovedsagelig i medfør af "Veterinærdirektoratets bekendtgørelse nr. 821 af 19. september 1994 om afsætning af akvakulturdyr og -produkter inden for EU samt indførelse heraf fra tredjelande". Bekendtgørelsen regulerer således al afsætning af levende fisk, krebs og bløddyr samt f. eks. æg og sæd. Hertil kommer fisk til konsum, såvel produceret inden for EU, som indført fra tredjeland.

2. Formål med forvaltningen af styrelsens ferske vande.

Hovedformålene med forvaltningen af styrelsens søer og vandløb er beskyttelse og bevarelse af naturen i overensstemmelse med tilstand og målsætning for de pågældende vande, samt at give mulighed for en rekreativ udnyttelse af de ferske vande. Hertil kommer varetagelse af kulturhistoriske hensyn.

Der skal i de ferske vande så vidt mulig bevares eller genskabes sunde og naturlige bestande af vore hjemmehørende fiskearter.

Det er desuden et mål, at alle borgere i Danmark, samt turister, skal have bedre adgang til at fiske i styrelsens fiskevande.

3. Fiskeri og fiskepleje i styrelsens ferske vande.

Fiskeri og fiskepleje må - inden for de i afsnit 1 og 2 angivne rammer og mål - tilpasses de lokale forhold og indpasses i den daglige drift.

Ud fra de givne rammer og mål skal fiskeri og fiskepleje ske under hensyntagen til den for vandene ønskede natur- og miljøtilstand, den dertil hørende naturlige fiskebestand, de omkringliggende områders bæreevne, samt det øvrige friluftsliv. Skov- og Naturstyrelsens fiskevande skal derudover stilles til offentlighedens rådighed i videst muligt omfang.

I vande med særligt værdifuldt fiskeri eller i vande, hvor der kan fiskes, men hvor fiskeri ikke kan gives frit på grund af naturbeskyttelseshensyn eller lignende, skal fiskeriet reguleres via aftaler eller egentlige kontrakter om udleje af fiskeri. Styrelsen skal i disse vande regulere fiskeri og færdsel, samt varetage sine økonomiske interesser ved salg af fiskekort, udleje til lystfiskerforeninger og, hvor det er hensigtsmæssigt, til erhvervsfiskere.

Et godt samarbejde mellem brugere med forskellige rekreative interesser, kan fremmes gennem distrikternes brugerråd, sammensat af lokale repræsentanter fra de forskellige brugergrupper. Brugerrådet kan, såfremt det er relevant, suppleres med yderligere specifikke interessegrupper.

I afsnit 3.5. beskrives fiskepleje i styrelsens vande, herunder retningslinier for udsætning af fisk.
Egentligt nyt "Put and Take"-fiskeri tillades generelt ikke etableret og må i givet fald normalt kun ske i isolerede kunstige søer efter konkret vurdering og tilladelse fra den centrale styrelse.

3.1. Kategorisering af styrelsens ferske vande med henblik på fiskeri og fiskepleje.

Skov- og Naturstyrelsens arealer med ferske vande vil ligesom styrelsens andre naturområder blive behandlet særskilt i de kommende driftsplaner.

Distrikternes ferske vande vil således løbende blive inddelt i nedenstående tre kategorier og forvaltningen af dem vil blive indarbejdet i de kommende driftsplaner.

A ***Vande, hvor der ikke udøves fiskeri.***
B ***Vande, hvor fiskeri udlejes.***
C ***Vande, hvor fiskeri er frit.***

Efterfølgende ændringer i kategoriseringen gøres til et lokalt anliggende, således at fremtidige omkategoriseringer sker udfra lokalt betingede forhold og indhøstede erfaringer.
Distriktet indberetter årligt til styrelsen, i hvilket omfang der er sket ændringer i kategoriseringen.

3.2. Kategori A. Vande, hvor der ikke udøves fiskeri.

Der drives ikke fiskeri i kategori A-vande. Der kan foretages fiskepleje, dog som udgangspunkt kun ved indirekte plejeforanstaltninger, jf. afsnit 3.5.

Nødvendig befiskning af fredfisk og udsætning af lokalt og naturligt forekommende arter af især rovfisk kan dog foretages med henblik på en genopretning af miljøtilstanden. Endvidere skal der være mulighed for opfiskning af moderfisk. Ved udsætning må kun anvendes hjemmehørende fiskearter og fortrinsvis lokale fiskestammer.

Vande i denne kategori er af vidt forskellig karakter og som eksempler kan nævnes:

- Vande omfattet af særlige fredninger eller reservatbestemmelser.
- Vande med beskyttelseskrævende arter af planter og dyr eller beliggende i særligt følsomme områder.
- Smalle vandløb og små vandhuller, hvor fiskebestanden er meget følsom over for befiskning.
- Vande af særlig betydning som gyde- og opvækstområde.
- Vande uden fiskerimæssig interesse.

3.3. Kategori B. Vande, hvor fiskeri udlejes.

Kategori B omfatter vande, hvor der kan tillades fiskeri, men hvor det grundet forskellige hensyn, herunder væsentlige miljømæssige eller økonomiske interesser, ikke ønskes givet frit.

Fiskeriet udlejes således, hvor fiskevandet har en særlig værdi, f.eks. grundet laksefisk, eller hvor fiskeriet ønskes begrænset af forskellige årsager. Fiskeriet kan reguleres ved salg af et begrænset antal fiskekort eller gennem restriktive aftaler eller kontrakter.

Udlejning til fiskeriforeninger kan have den fordel, at foreningens medlemmer udøver selvjustits og kontrol, ligesom en lokal forening vil have en umiddelbar interesse i, at fiskeriet foregår under hensyntagen til brinker og øvrige omgivelser.

Lystfiskerforeninger, som forpagter fiskevand, skal senest i forbindelse med kontraktfornyelse forpligtes til at sælge dagkort til ikkemedlemmer, til priser fastsat af Skov- og Naturstyrelsen, ligesom det er en betingelse, at foreningen er åben for medlemstilgang. Foreningens salg af fiskekort til uorganiserede lystfiskere kan f.eks. ske gennem salg fra det lokale turistbureau eller en nærliggende kro eller campingplads. I tilknytning til kortsalget forpligter foreningerne sig ikke til at stille både til rådighed.

Udlejning af styrelsens fiskevande sker til lejere med hjemsted / fast bopæl i Danmark. Kontrakten vil indeholde forbud mod erhvervsmæssig fremleje, ligesom kontraktperioden typisk vil være 5 år, med mulighed for forlængelse for endnu én 5 års periode. Udlejningen sker til en leje, der tager hensyn til lokale forhold, byrder og forpligtelser. Der foretages offentlig annoncering for at sikre en bred mulighed for at indgå i lejemålet samt for eventuelt at fastlægge lejeniveauet under indtryk af de begrænsninger og forpligtelser, der er knyttet hertil.

En særlig indsats i form af f.eks. søgenopretning eller biomanipulation kan i visse tilfælde begrunde en omkategorisering af et fiskevand.

Som udgangspunkt udlejes fiskeri således, at distriktet selv foretager indirekte fiskepleje. Lejer kan efter nærmere aftale med distriktet foretage fiskepleje, f.eks. i form af udsætning.

3.3.1 Lystfiskeri

Skov- og Naturstyrelsen vil fortsat leje fiskevande ud til lokale lystfiskerforeninger, idet det lokale engagement i f.eks. fiskepleje og tilsyn fra lokale foreninger opfattes som et gode i forbindelse med forvaltningen af styrelsens fiskevande.
For at sikre den uorganiserede lystfiskers muligheder for fiskeri i Skov- og Naturstyrelsens vande, vil fiskekort i form af dagkort, der giver adgang til specifikke fiskevande, fremover blive solgt fra lokale turistkontorer og fiskeriforeninger e.l. i nærheden af fiskevandet. Fiskeriforeninger, der har lejet fiskevand på styrelsens arealer, vil som hovedregel aftalemæssigt blive pålagt administrationen af fiskekortsalget, herunder med pligt til salg af fiskekort til uorganiserede lystfiskere. Derudover kan der sælges fiskekort fra kroer, campingpladser, køb-

mænd, tankstationer eller statsskovenes distriktskontorer, hvis det er oplagt i forhold til fiskevandets beliggenhed.

På alle salgssteder må det, i forbindelse med salg af fiskekort, kræves, at kunden kan fremvise gyldigt lovpligtigt dansk fisketegn for det pågældende år. Unge under 18 år og personer over 67 år er ikke forpligtet til at løse fisketegn.

"Put and Take"-fiskeri
Ved "Put and Take"-fiskeri forstås udsætning af fangstklare fisk med henblik på umiddelbar genfangst mod betaling.

Der må generelt ikke etableres nyt "Put and Take"-fiskeri i styrelsens ferske vande, heller ikke i nyanlagte eller genskabte søer og vandhuller, hvor der endnu ikke har indfundet sig et naturligt plante- og dyreliv.

Nyt "Put and Take"-fiskeri kan kun tillades etableret i isolerede kunstige søer og skal forelægges den centrale styrelse til godkendelse. Ved udløb af eksisterende aftaler om "Put and Take"-fiskeri, skal det overvejes, hvorvidt der fortsat kan udøves "Put and Take"-fiskeri.

3.3.2 Erhvervsfiskeri

Det er alene Skov- og Naturstyrelsens store søer, der - under hensyntagen til styrelsens målsætning for fiskeri - kan bære udlejning til erhvervsfiskeri.

Erhvervsfiskeri i styrelsens søer vil hovedsagelig omfatte ålefiskeri evt. koblet med forpligtigelse til en vis fangst af fredfisk med henblik på at forbedre miljøtilstanden i søen.

Styrelsens formål med erhvervsfiskeri i egne vande er:

(1) især at udnytte de store søers produktionskapacitet ved ålefiskeri.
(2) at værne om det kulturhistoriske aspekt ved fiskerlivet på de store søer.
(3) at erhvervsfiskerens fangstrapporter kan bidrage til at belyse søens fiskerimæssige bæreevne.
(4) at sikre en vis form for opsyn med søerne.
(5) at få foretaget fiskepleje gennem fangst af fredfisk.

En befiskning af fredfisk i søerne kan være ønskelig af hensyn til forbedring af vandkvaliteten og fiskebestandene. Fredfiskeri giver ikke noget erhvervsmæssigt indtægtsgrundlag af betydning. Ved at bortforpagte erhvervsfiskeriet og knytte fangst af fredfisk til samme forpagter, som har båd og bundgarn, undgås direkte udgifter forbundet med fangst af fredfisk.

Retten til at drive erhvervsfiskeri udlejes på betingelse af, at lystfiskere og andre brugere har adgang til de samme søer.

Lystfiskere og erhvervsfiskere vil herved til en vis grad fange samme slags fisk, hvilket kan indebære interessekonflikter. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at søge etableret og vedligeholdt et godt samarbejde og en gensidig forståelse mellem de to parter.

Erhvervsfiskeri vil derfor blive udlejet på kontraktmæssigt fastsatte vilkår om, at der skal tages behørigt hensyn til lystfiskeri og friluftslivet i øvrigt. Hertil kan komme begrænsninger i fiskemetoder, fangstredskaber og fangst mv., samt vilkår for udsætning af åleyngel.

De nærmere vilkår for erhvervsfiskeriets udførelse og omfang kan indeholdes i en forvaltningsplan udarbejdet på grundlag af en vurdering af fiskebestandenes størrelse og tilstand, af natur- og miljøtilstanden i øvrigt samt af de friluftsmæssige behov og muligheder.

Kontraktforhold.
Erhvervsfiskernes hovedindtægt fra fiskeri i styrelsens ferske vande kommer primært fra salg af ål. Udsætning af ål kan tillades i tilknytning til erhvervsfiskerikontrakterne med henblik på en bæredygtig udnyttelse af de store søers produktionskapacitet. Da der går ca. syv år, inden ålene har vokset sig store nok, bør åremålsleje tilpasses investeringerne.

Hvis ikke andre hensyn taler imod, bør der gives mulighed for én forlængelse af kontrakten, både af hensyn til erhvervsfiskerens investeringer og til en kontinuerlig pleje af ålebestanden. Efter to kontraktperioder skal kontrakten udbydes offentligt.

Af hensyn til forholdet mellem erhvervsfiskere og andre brugere af søerne bør det bl.a. fremgå af forpagtningskontrakterne:

- hvem, der ellers har ret til fiskeri og anden friluftsmæssig aktivitet i eller på det pågældende vand, og hvad denne ret omfatter.

- om der kan ske udlejning til lystfiskeri, f.eks. ved udlejning af både med fiskekort.

- at offentligheden har ret til færdsel og ophold på det lejede areal i henhold til den til enhver tid gældende lovgivning.

- at erhvervsfiskeriet skal finde sted under hensyntagen til det øvrige publikum og uden risiko for dette.

Da erhvervsfiskere må benytte motorbåd på søerne, skal det endvidere fremgå af kontrakten, hvilke begrænsninger der pålægges erhvervsfiskeren ved valg af motor og brugen af denne, blandt andet af hensyn til søens øvrige brugere og naboer.

3.4. Kategori C. Vande, hvor fiskeri er frit.

Lystfiskeri i nogle ***søer*** kan gives frit for alle, hvis det lokale statsskovdistrikt vurderer, at søen og dens omgivelser kan bære det. Der vil da typisk være tale om frit bredfiskeri.
I bestræbelsen for at stille fiskevande til rådighed for den uorganiserede lystfisker, har Skov- og Naturstyrelsen endvidere, i forbindelse med udarbejdelsen af nærværende retningslinier, gennemgået alle større søer med henblik på at give fiskeriet frit.

Skov- og Naturstyrelsen lægger vægt på, at der skal gælde enkle regler for det frie fiskeri.
Der vil derfor blive udarbejdet kortmateriale, hvoraf det vil fremgå, hvor fiskeri er frit og hvor retten til fiskeri er lejet ud. Udviklingen i fiskevandene vil løbende blive vurderet i relation til andre interessegrupper, herunder behovet for begrænsninger i udnyttelsen, og kan på den baggrund give anledning til en omkategorisering.

3.5 Fiskepleje.

Fiskepleje defineres i **Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris fiskeplejeordning "Fiskeplejen"**, som "foranstaltninger til ophjælpning af fiskeriet gennem ophjælpning af naturens egne fiskebestande".

Fiskeplejeordningen omfatter i dag alene *direkte fiskepleje* ved udsætning af fisk.

Den lige så væsentlige *indirekte fiskepleje*, som befiskning af fredfisk til forbedring af miljøtilstanden, etablering af fiskepassager til gydepladser, etablering af gydepladser, skånsom vandløbsvedligeholdelse mv., vil i et vist omfang blive indarbejdet i den fremtidige fiskepleje.

"Fiskeplejen" giver 100% tilskud til udsætninger med rekreativt sigte og 50% til udsætninger i erhvervsmæssig sammenhæng.

En statsinstitution kan ikke direkte komme i betragtning under "Fiskeplejen", men styrelsens fiskevande kan via brugere, herunder erhvervsfiskere og lystfiskerforeninger, få tilskud til udsætning.

Generelt vil en aktiv og vellykket fiskepleje forudsætte et bredt lokalt samarbejde, ikke alene med eventuelle andre bredejere, men også med amter, kommuner, lokale foreninger og brugere. Endvidere bør der altid koordineres med øvrige myndigheders opgavevaretagelse på områder, der har tæt tilknytning til emnet, fiskepleje.

3.5.1. Fiskepleje i styrelsens ferske vande.

Formålet med den direkte og indirekte fiskepleje i Skov- og Naturstyrelsens ferske vande er at vedligeholde eller forbedre natur- og miljøtilstanden, samt at ophjælpe naturens egne fiske-

bestande bl.a. med henblik på fiskeri. Hertil kommer ønsket om en bæredygtig udnyttelse af større søers produktionskapacitet i forhold til ålefiskeri.

Fiskepleje skal ske i overensstemmelse med den aktuelle kvalitetsmålsætning, som fastlægges i regionplaner og på grundlag af Danmarks Fiskeriundersøgelser, Afdeling for Ferskvandsfiskeri (DFU)'s undersøgelser af ferske vande, i det omfang disse findes.
Styrelsens ferske vande skal generelt udsættes for så få indgreb som muligt.

Ved fiskepleje i styrelsens vande bør der lægges vægt på indirekte pleje, hvor der ved vedligeholdelse og forbedring af fiskenes yngle-, vandre- og levevilkår i øvrigt skabes naturlige selvreproducerende fiskebestande. Fiskepleje kan i særlige tilfælde ske ved direkte fiskepleje i form af befiskning af fredfisk og udsætning af fisk.

Der lægges vægt på, at bestandsophjælpningen sker inden for arternes naturlige udbredelsesområde og under hensyntagen til områdernes biologiske bæreevne. Der lægges endvidere vægt på, at bevare de enkelte fiskestammers genetiske egenart, eksempelvis Danmarks sidste oprindelige laksestamme i Skjern Å.

Fiskepleje i styrelsens ferske vande kan, hvor der er tilknyttet flere lodsejere, med fordel foretages på baggrund af et lokalt samarbejde med forskellige interessenter og evt. tilknyttet andre myndigheders natur- og miljøgenopretning.

3.5.2. Direkte fiskepleje i styrelsens ferske vande.

Direkte fiskepleje omfatter alene udsætning af fisk.

Direkte fiskepleje foretages som udgangspunkt kun i særlige tilfælde for at vedligeholde eller retablere en ønsket miljø- og naturtilstand, herunder naturlige selvreproducerende fiskebestande hvor sådanne findes. Udsætning af ål kan tillades i tilknytning til erhvervsfiskerikontrakter med henblik på en bæredygtig udnyttelse af de store søers produktionskapacitet.

Udsætning af fisk skal generelt foretages på baggrund af en vurdering af udsætningsbehovet. Vurderingen bør så vidt muligt baseres på DFU's og amternes rutinemæssige undersøgelser af danske vandløb med tilhørende søer, ligesom andre relevante undersøgelser bør inddrages.

Der må som hovedregel kun udsættes fisk, hvor der tidligere har været udsat fisk, og udsætningen må kun omfatte hjemmehørende fiskearter, som hidtil har været anvendt og er naturligt forekommende i de pågældende vande.

Udsætning af ikke-hjemmehørende fiskearter kan dog undertiden ske i de ferske vande, hvor de pågældende arter, som ønskes udsat, allerede forekommer. Sådanne udsætninger skal dog i hvert enkelt tilfælde vurderes særskilt, og kan ikke danne grundlag for en generel tilladelse.

Tilstanden i næringsstofbelastede søer med dominans af fredfisk, der ernærer sig ved dyreplankton, kan forbedres dels gennem udsætning af rovfisk, dels gennem fangst af fredfisk.

3.5.3. Indirekte fiskepleje i styrelsens ferske vande.

Indirekte fiskepleje kan indebære etablering af fiskepassager og gydepladser, skånsom vandløbsvedligeholdelse, begrænsning af færdsel i bredzoner og rørskov samt bekæmpelse af forurening i vandløb og søer. Hertil kommer genopretning af tidligere afvandede søer og fjernelse af opstemninger mv.

Fiskeplejen på styrelsens arealer kan i vid udstrækning inkludere fiskevandenes omgivende miljø.

Vandløbsspærringer af kulturhistorisk interesse må ikke fjernes uden tilladelse fra den centrale styrelse.

I det omfang, det er praktisk muligt, skal næringsstoftilførslen til næringsstofbelastede vandområderne nedbringes til et acceptabelt niveau. Dette kan eksempelvis - hvor der ikke er nedlagt drænrør- gøres ved at udvide de allerede fastsatte dyrkningsfrie zoner omkring vandløb og søer.

Vedrørende vedligeholdelse af mindre søer henvises i øvrigt til: Erich Wederkinch: Små vandhuller - om bevaring, pleje og nygravning, Skov- og Naturstyrelsen 1988.

I forbindelse med **genskabelse af søer og vandløb** i tidligere afvandede områder, skal styrelsen gennem fiskepleje bidrage til etablering af en stabil og naturlig fiskebestand. Det bør tilstræbes i disse vande at etablere fiskebestande, som er i naturlig balance med miljøet og kan bidrage til den rekreative udnyttelse.

I forbindelse med et naturgenopretningsprojekt, hvor der er genskabt en ca. 40 ha stor sø, Oldenor på Als, har Skov- og Naturstyrelsen ved Gråsten Statsskovdistrikt indgået et forsøgssamarbejde med DFU og Sønderjyllands Amtskommune med henblik på gennem fiskepleje at sikre en stabil udvikling af en naturlig fiskebestand i søen.

3.6 Fiskemetoder og fangstredskaber.

Lystfiskeri

Ved lystfiskeri i Skov- og Naturstyrelsens ferske vande må der kun anvendes de typiske lystfiskerimetoder og -redskaber til flue-, spinne-, pirke- og medefiskeri med 1 til 2 stænger pr. lystfisker, med mindre andet er tilladt af det lokale skovdistrikt.

I nogle tilfælde kan skovdistriktet tillade lystfiskeri fra båd, dog må lystfiskeren generelt ikke anvende motorbåd ved fiskeriet.

Der skal ved salg af fiskekort eller gennem informationsmateriale henstilles til lystfiskerne, at der ikke anvendes fiskegrej fremstillet af bly. Der kan dog indføres egentligt forbud, hvis nærmere undersøgelser viser, at dette er hensigtsmæssigt.

Der må ikke anvendes forfodring ved medefiskeri, da den belastning med næringsstoffer, der på den måde sker, generelt er uønsket i styrelsens vande og kan være i uoverensstemmelse med amternes recipientkvalitetskrav for søerne.

Der må ikke ske færdsel i bredzoner af rørsump og rørskov. Det er således vigtigt, at der træffes foranstaltninger til hindring af nedslidning af søbredder og åbrinker m.v. af hensyn til gydepladser og ynglende fugle. Dette kan gøres ved begrænsning i salg af fiskerettigheder, gennem færdselsregulerende foranstaltninger eller, hvor fiskeriet er frit, med anlæg af mindre broer, hvor dette ikke strider mod æstetiske hensyn.

Af hensyn til smitterisiko må der ikke anvendes agnfisk eller rogn (fiskeæg) hidhørende fra andre fiskevande, ligesom brug af agnfisk kan øge risikoen for utilsigtet introduktion af fiskearter, der ikke er hjemmehørende i det aktuelle fiskevand.

Erhvervsfiskeri

De typiske fangstredskaber anvendt ved erhvervsfiskeri i søer er bundgarn, ruser og vod.

Erhvervsfiskeren må anvende motorbåd i forbindelse med sit fiskeri.

For erhvervsfiskeren gælder følgende begrænsninger ved fiskeriet i styrelsens vande:

Trawling
Trawling er generelt ikke tilladt i styrelsens søer og vil ophøre efter førstkommende kontraktudløb. Der kan dog undtagelsesvis, efter skriftlig forelæggelse for styrelsen, gives en konkret dispensation til trawling, såfremt det er nødvendigt af hensyn til fangst af fredfisk med henblik på at skabe en bedre miljøtilstand i en sø.

Ålekister
Der kan ifølge bekendtgørelse nr. 657 af 7. juli 1994 til Ferskvandsfiskeriloven ikke længere gives tilladelse til at oprette nye ålekister. Eksisterende ålekister - i brug eller ej -, som ikke var anmeldt til Landbrugs- og Fiskeriministriet inden den 1.1.1995, må ikke længere anvendes.

Der er enkelte ålekister i styrelsens vande. Kontrakter om ålekister forlænges generelt ikke efter udløb. Dog kan nogle bevares til demonstrationsbrug.

4. Særlige reguleringer.

I konkrete tilfælde kan det fra den centrale styrelse tillades at fravige nærværende retningslinier. Dette kan kun ske, hvor særlige forhold taler herfor, og hovedsageligt, hvor der opstår behov for genopretning af natur- og miljøtilstand eller fiskebestande.

Styrelsen kan således, inden for lovgivningsrammerne, med øjeblikkelig virkning tillade udvidelse af eller stoppe et fiskeri, når særlige forhold taler herfor, samt indføre skærpede mindstemål eller udvidede fredningstider og -zoner.

Det er dog denne politiks overordnede mål, at de generelle regler overholdes, således at dispensation herfra kun søges i ganske særlige tilfælde.

5. Ikrafttræden.

De nye retningslinier for fiskeri i styrelsens søer og vandløb træder i kraft straks og gennemføres for bortforpagtede fiskevande senest ved førstkommende fornyelse af kontrakterne. Administration af bortforpagtning af fiskerettigheder er herefter henlagt til distrikterne. Kontrakterne skal generelt ikke længere approberes i Handelskontoret.